

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

1. Informacje ogólne.

1.1. Położenie geograficzne, ludność, obszar, stolica, języki urzędowe.

Położenie geograficzne: Ukraina położona jest we wschodniej części kontynentu europejskiego, na wybrzeżu Mórz Czarnego i Azowskiego. Graniczy z Polską, Słowacją, Węgrami, Rumunią, Mołdawią, Federacją Rosyjską i Białorusią. Przeważająca część kraju znajduje się na obszarze Niziny Wschodnioeuropejskiej. Góry – Karpaty Ukraińskie (z najwyższym szczytem Howerlą – 2061 m n.p.m.) w południowo-zachodniej części kraju i Góry Krymskie zajmują jedynie 5% powierzchni kraju. Najważniejsze ukraińskie rzeki to Dniepr (1121 km – odcinek na obszarze Ukrainy) i Dniestr (925 km – jw.).

Ludność: Według stanu na 1 stycznia 2013 r. liczba ludności Ukrainy wynosiła 45.533 tys. osób, co oznacza, że w 2012 r. zmniejszyła się o 80,6 tys. Od kilkunastu lat liczba ludności Ukrainy systematycznie maleje (w 1993 r. Ukrainę zamieszkiwało ponad 52,2 mln osób) za sprawą ujemnego przyrostu naturalnego (w 2012 r. o 142 tys. osób). Średnia oczekiwana długość życia wynosi 71 lat – 66 lat w przypadku mężczyzn i 76 lat w przypadku kobiet. Dzieci i młodzież w wieku do 17 lat stanowią 17,5% populacji, natomiast osoby w wieku powyżej 65 roku życia – 15,2%. Prawie 69% ludności mieszka w miastach.

Według ostatniego powszechnego spisu ludności, który miał miejsce w 2001 r., narodowość ukraińską zadeklarowało 77,8% społeczeństwa. Najważniejsze mniejszości narodowe to: Rosjanie – 17,3%, Białorusini – 0,6%, Mołdawianie – 0,5%, Tatarzy Krymscy – 0,5%, Bułgarzy – 0,4%, Węgrzy, Rumuni i Polacy – po 0,3%.

Obszar: Ukraina jest drugim, pod względem wielkości zajmowanego terytorium (po Rosji) państwem europejskim – jej powierzchnia wynosi 603,5 tys. km².

Stolica: Stolicą Ukrainy jest Kijów, liczący oficjalnie 2,845 mln mieszkańców. Pozostałe największe miasta to Charków (1,451 mln), Odessa (1,015 mln), Dniepropietrowsk (998 tys.), Donieck (953 tys.), Zaporże (771 tys.), Lwów (730 tys.) i Krzywy Róg (656 tys.).

Języki urzędowe: Językiem urzędowym jest ukraiński. Według danych spisu powszechnego z 2001 r. język ukraiński za język ojczysty uznawało 67,5% społeczeństwa, natomiast język rosyjski 29,6%. Język rosyjski jest w powszechnym użyciu (poza zachodnią częścią kraju).

1.2. Warunki klimatyczne.

Klimat jest umiarkowanie kontynentalny, na południowym wybrzeżu Półwyspu Krymskiego zbliżony do śródziemnomorskiego. Średnie temperatury w Kijowie wynoszą -7,5 °C w styczniu i 20,9 °C w lipcu.

1.3. Główne bogactwa naturalne.

Najważniejsze bogactwa naturalne Ukrainy to rudy żelaza (występujące głównie we wschodniej Ukrainie w rejonie m. Krzywy Róg), węgiel kamienny (zlokalizowany przede wszystkim w Zagłębiu Donieckim w południowo-wschodniej części kraju), rudy manganu (jedne z największych zasobów na świecie, znajdujące się w południowo-centralnej części Ukrainy, w rejonie m. Nikopol), a także gaz ziemny, ropa naftowa (których wydobycie pozwala na pokrycie około 20-30% krajowego zapotrzebowania), siarka, grafit, rudy tytanu, rudy magnezu, potas, sól kamienna, kaolin, rudy niklu i magnezu. Ważnym bogactwem

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

Informator ekonomiczny o krajach świata

Ukraina

naturalnym są też zajmujące ponad połowę obszaru kraju niezwykle żyzne gleby – czarnoziemy (aż 40% światowych zasobów czarnoziemów znajduje się na Ukrainie).

1.4. System walutowy, kurs i wymiana.

Walutą Ukrainy od 1996 r. jest hrywna (skrót UAH, skrót ukraiński грн.) równa 100 kopiejkom. Oficjalny kurs ukraińskiej waluty wobec dolara amerykańskiego, publikowany przez Narodowy Bank Ukrainy charakteryzował się w 2012 r. bardzo dużą stabilnością i kształtował się w przedziale 7,984-7,993 UAH/USD. Przy praktycznie sztywnym kursie wobec USD, kurs hrywny wobec euro jest zależny od notowań pary EUR/USD. W ukraińskich miastach funkcjonuje relatywnie duża liczba punktów wymiany walut, przy czym od 23.09.2011 r. dokonanie wymiany wiąże się z koniecznością okazania dowodu tożsamości (paszportu).

1.5. Religia.

Brak jest oficjalnych danych dotyczących struktury wyznaniowej na Ukrainie. Z badań ankietowych prowadzonych przez niezależne ośrodki wynika, że jako wierzący deklaruje się około $\frac{3}{4}$ ukraińskiego społeczeństwa, a jako regularnie praktykujący – ok. 35-40%. Wśród wierzących zdecydowanie dominują wyznawcy prawosławia. Są oni skupieni w kilkunastu wspólnotach wyznaniowych, z których zdecydowanie najważniejsze to Ukraiński Kościół Prawosławny Patriarchatu Kijowskiego (z którym identyfikuje się około 30% ukraińskiego społeczeństwa) oraz Ukraiński Kościół Prawosławny Patriarchatu Moskiewskiego (do którego przynależność deklaruje około 20% mieszkańców Ukrainy). Pozostałe ważniejsze wyznania to Ukraiński Kościół Greckokatolicki i Ukraiński Autokefaliczny Kościół Prawosławny. Szacuje się, że rzymscy katolicy i protestanci stanowią po około 1%. Wśród wyznań niechrześcijańskich najważniejszą, choć nieliczną grupą są muzułmanie, reprezentowani głównie przez Tatarów Krymskich.

1.6. Infrastruktura transportowa.

Na granicy Polski i Ukrainy funkcjonuje 12 przejść granicznych – sześć drogowych: Dorohusk-Jahodyn, Zosin-Ustiuług, Hrebenne-Rawa Ruska, Korczowa-Krakowec, Medyka-Szeginie, Krościenko-Stariawa, oraz sześć kolejowych: Dorohusk-Jahodyn, Hrubieszów-Włodzimierz Wołyński, Hrebenne-Rawa Ruska, Werchrata-Rawa Ruska, Przemysł-Mostyska, Krościenko-Chyrów. Trwają przygotowania do uruchomienia dwóch nowych drogowych przejść granicznych: Budomierz-Hruszew i Dołhobyczów-Uhrynów. Sieć dróg i połączeń kolejowych jest dobrze rozwinięta, choć w wielu przypadkach wymaga modernizacji. W 2011 r. zakończono remont drogi M07 łączącej Kijów poprzez Korosteń, Sarny i Kowel z przejściem granicznym Dorohusk-Jahodyn. Przeprowadzono także remont dróg dojazdowych od przejść granicznych w Rawie Ruskiej, Krakowcu i Szeginiach do Lwowa. Zmodernizowana jest również droga M06 Kijów-Lwów-Czop.

Największe znaczenie w połączeniach międzynarodowych ma lotnisko Boryspol w Kijowie. Lotnisko Kijów-Żuliany oraz porty w Odessie, Charkowie, Dniepropietrowsku, Doniecku, Lwowie, Zaporozżu, Iwano-Frankowsku, Krzywym Rogu, Użhorodzie, Mariupolu, Czerniowcach, Symferopolu, Łuzańsku i Równem, choć mają status międzynarodowych, odgrywają rolę głównie w ruchu krajowym. Lotniska w Kijowie, Charkowie, Doniecku i Lwowie zostały poddane gruntownej modernizacji w związku z EURO 2012, w efekcie czego powinno rosnąć ich znaczenie w ruchu międzynarodowym.

Najważniejsze ukraińskie porty morskie na Morzu Czarnym to Odessa, Iljiczewsk, Piwdenny, Biłhorod Dniestrowski, Mikołajów, Oczaków, Chersoń, Skadowsk, Eupatoria i

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

Teodozja, na Morzu Azowskim: Mariupol, Berdiańsk i Kercz, a na Dunaju: Izmaił, Kilija i Reni.

1.7. Obowiązek wizowy.

Obywatele RP wjeżdżający na terytorium Ukrainy są zwolnieni z obowiązku posiadania wizy – wystarczającym dokumentem jest ważny paszport. Przy przekroczeniu granicy wydawany jest dokument rejestracyjny, uprawniający do pobytu na Ukrainie do 90 dni (który należy zachować i przedstawić w momencie wyjazdu). Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach ruchu osobowego z dnia 30 lipca 2003 r. daje możliwość przebywania obywatelom Polski na terytorium Ukrainy bez konieczności posiadania wizy do 90 dni w ciągu sześciu miesięcy (z możliwością pobytu kolejnych 90 dni w okresie następnych sześciu miesięcy). Termin ten jest liczony od dnia pierwszego wjazdu na Ukrainę.

W przypadku pobytów dłuższych obywatele RP mogą ubiegać się w miejscowych oddziałach wiz i rejestracji na Ukrainie o wizę pobytową lub zezwolenie na pobyt czasowy.

1.8. Wykaz świąt państwowych.

- a) Nowy Rok – 1 stycznia
- b) Boże Narodzenie (prawosławne) – 7 stycznia
- c) Międzynarodowy Dzień Kobiet – 8 marca
- d) Wielkanoc – święto ruchome, wg kalendarza juliańskiego
- e) Święto Pracy – 1-2 maja
- f) Dzień Zwycięstwa – 9 maja
- g) Święto Trójcy – święto ruchome, 50 dni po Wielkanocy
- h) Dzień Konstytucji Ukrainy – 28 czerwca
- i) Dzień Niepodległości Ukrainy – 24 sierpnia

W przypadku, gdy święto państwowe przypada w sobotę lub niedzielę, to automatycznie dzień wolny od pracy przenoszony jest na poniedziałek.

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

2. System administracyjny.

2.1. Ustrój polityczny.

Od momentu ogłoszenia niepodległości 24 sierpnia 1991 r. Ukraina jest republiką – demokracją parlamentarną z systemem wielopartyjnym. Podstawą porządku prawnego na Ukrainie jest Konstytucja uchwalona 28 czerwca 1996 r. Zgodnie z konstytucją, Ukraina jest suwerennym i niezależnym, demokratycznym, socjalnym państwem prawa. Jest państwem unitarnym. Na mocy nowelizacji konstytucji w 2004 r., Ukraina przekształcona została z republiki prezydencko-parlamentarnej w parlamentarno-gabinetową (większość zmian weszła w życie w styczniu 2006 r.). 30 września 2010 r. Sąd Konstytucyjny uznał jednak nowelizację z 2004 r. za niekonstytucyjną i uchylił ją (wskazując na naruszenia procedury przy jej rozpatrywaniu i przyjmowaniu przez parlament). Tym samym przywrócony został porządek konstytucyjny z 1996 roku. Przywrócenie zapisów konstytucji z 1996 roku zdecydowanie wzmacnia prerogatywy i pozycję prezydenta jako szefa władzy wykonawczej, także wobec parlamentu, którego wpływ na rząd został bardzo uszczuplony.

Głową państwa jest prezydent, wybierany w wyborach powszechnych i bezpośrednich na 5-letnią kadencję. Prezydent stoi na czele państwa, reprezentuje Ukrainę na zewnątrz, jest gwarantem suwerenności państwa, kieruje prowadzeniem polityki zagranicznej. Obecnie Prezydentem Ukrainy jest Wiktor Janukowycz, wybrany na to stanowisko w lutym 2010 r. Zaprzysiężenie nowego prezydenta Ukrainy miało miejsce 25 lutego 2010 r.

Podział administracyjny. Terytorium Ukrainy dzieli się na 24 obwody (ukr. *oblasti* – odpowiadające polskiemu województwom), 2 miasta wydzielone – Kijów i Sewastopol oraz Autonomiczną Republikę Krymu. Powyższe jednostki terytorialne dzielą się z kolei na 490 rejonów (ukr. *rajony* – odpowiednik powiatów). Przedstawicielstwo władz centralnych w regionach stanowią Państwowe Administracje Obwodowe, których przewodniczący (potocznie zwani gubernatorami – odpowiednik wojewodów), są mianowani przez Prezydenta Ukrainy. Z kolei Rady Obwodowe (odpowiednik sejmików) wybierane są w wyborach lokalnych.

2.2. Władza ustawodawcza

Jedynym organem władzy ustawodawczej jest jednoizbowy parlament – Rada Najwyższa Ukrainy (Werchowna Rada), licząca 450 deputowanych, wybieranych w wyborach powszechnych. Od 2006 roku Rada Najwyższa wybierana była według ordynacji proporcjonalnej. W wyborach, które odbyły się 28 października 2012 r. 50% deputowanych zostało wybranych w wyborach większościowych w okręgach jednomandatowych, a pozostałe 50% w wyborach proporcjonalnych z list partyjnych (listy wyborcze mogły wystawiać wyłącznie zarejestrowane partie polityczne; obowiązywał 5% próg wyborczy). Kadencja Rady trwa 5 lat. W wyborach proporcjonalnych z list partyjnych do Rady Najwyższej trafili przedstawiciele pięciu partii politycznych: Partii Regionów (30% głosów), Zjednoczona Opozycja „Batkiwszyna” (25,54% głosów), partii UDAR Witalija Kliczki (13,96% głosów), Komunistycznej Partii Ukrainy (13,18% głosów) oraz zjednoczenia „Swoboda” (10,44% głosów). Z okręgów jednomandatowych, oprócz przedstawicieli ww. pięciu partii, mandaty deputowanych uzyskało także 43 kandydatów niezależnych i 7 reprezentantów innych partii. Ostatecznie, po sformowaniu się nowego składu parlamentu, frakcja Partii Regionów w Radzie Najwyższej liczy 207 deputowanych (46% miejsc), frakcja zjednoczenia „Batkiwszczyna” – 93 (20,7%), frakcja partii UDAR – 42 (9,3%), frakcja zjednoczenia „Swoboda” – 36 (8%), a frakcja Komunistycznej Partii Ukrainy – 32 (7,1%). 34

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

deputowanych (7,6%) nie wchodzi do składu żadnej z frakcji, a 6 mandatów pozostaje nieobsadzonych.

2.3. Władza wykonawcza

Organem władzy wykonawczej jest rząd – Gabinet Ministrów, którego rola – po ostatnim orzeczeniu Sądu Konstytucyjnego – sprowadzona została *de facto* do roli administratora, a głównym podmiotem władzy wykonawczej ponownie został Prezydent Ukrainy. Szefa rządu – premiera, zgodnie z przywróconymi przepisami konstytucji, desygnuje Prezydent (przy wymogu akceptacji przez parlament). Ograniczenie roli premiera i parlamentu na rzecz prezydenta wynika z możliwości odwołania szefa rządu przez głowę państwa bez konsultacji z Radą Najwyższą. Prezydent ma także uprawnienia do tworzenia i likwidacji resortów ministerialnych i centralnych organów władzy wykonawczej (co do 30.09.2010 r. było prerogatywą rządu) oraz do uchylania rządowych aktów prawnych.

11 marca 2010 r. premierem rządu Ukrainy został Mykoła Azarow, bliski współpracownik prezydenta W. Janukowycza. Parlamentarnym zapleczem rządu jest Partia Regionów. Na mocy znowelizowanego regulaminu Rady Najwyższej, nie ma obecnie obowiązku tworzenia większościowej koalicji parlamentarnej, a deputowani mogą dowolnie zmieniać przynależność frakcyjną oraz tworzyć w toku kadencji nowe frakcje.

2.4. Struktura administracji państwowej

Skład Gabinetu Ministrów Ukrainy (wg stanu na 1 lipca 2013 r.)

- Mykoła Azarow – Premier
- Serhij Arbusow – Pierwszy Wicepremier (gospodarka i finanse)
- Jurij Bojko – Wicepremier (energetyka, przemysł, zasoby naturalne, ekologia)
- Kostiantyn Hryszczenko – Wicepremier (sfera społeczna)
- Ołeksandr Wiłkuł – Wicepremier (infrastruktura, polityka regionalna)
- Raisa Bohatyriowa – Minister Ochrony Zdrowia
- Ołeksandr Kłymenko – Minister Dochodów i Opłat
- Jurij Kołobow – Minister Finansów
- Mychajło Korolenko – Minister Polityki Przemysłowej
- Natalia Korolewska – Minister Polityki Socjalnej
- Wołodymyr Kozak – Minister Infrastruktury
- Leonid Kożara – Minister Spraw Zagranicznych
- Pawło Lebiediew – Minister Obrony
- Olena Łukasz – Minister Sprawiedliwości
- Leonid Nowochat’ko – Minister Kultury
- Ihor Prasołow – Minister Rozwoju Gospodarczego i Handlu
- Oleh Proskuriakow – Minister Ekologii i Zasobów Naturalnych
- Mykoła Prysiażniuk – Minister Polityki Rolnej i Gospodarki Żywnościowej
- Rawil Safiullin – Minister Młodzieży i Sportu
- Eduard Stawyćkyj – Minister Energetyki i Przemysłu Węglowego
- Dmytro Tabacznik – Minister Oświaty i Nauki
- Henadij Temnyk – Minister Rozwoju Regionalnego, Budownictwa i Gospodarki Mieszkaniowo-Komunalnej
- Witalij Zacharczenko – Minister Spraw Wewnętrznych

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

Informator ekonomiczny o krajach świata

Ukraina

Inne, wybrane organy administracji i instytucje gospodarcze oraz ich szefowie:

- Narodowy Bank Ukrainy – Ihor Sorkin
- Fundusz Majątku Państwowego – Ołeksandr Riabczenko
- Komitet Antymonopolowy – Wasyl Cuszko
- Narodowa Komisja Regulowania Elektroenergetyki – Serhij Titenko
- Narodowa Komisja ds. Papierów Wartościowych i Rynku Kapitałowego – Dmytro Teweliew
- Państwowa Służba ds. Polityki Regulacyjnej i Rozwoju Przedsiębiorczości – Mychajło Brodskýj
- Państwowa Służba Własności Intelektualnej – Mykoła Kowinia
- Państwowa Służba Weterynaryjna i Fitosanitarna – Wołodymyr Horzejew
- Państwowa Służba Statystyki – Ołeksandr Osaulenko
- Państwowa Służba Monitoringu Finansowego – Serhij Hurzij
- Państwowa Służba Lotnicza – Anatolij Kolisnyk
- Państwowa Służba Sanitarno-Epidemiologiczna – Anatolij Ponomarenko
- Państwowa Służba Geologii i Złóż – Walerij Dudinow
- Państwowa Agencja Dróg (Ukravtodor) – Jewhen Prusenko
- Państwowa Agencja ds. Inwestycji i Zarządzania Projektami Narodowymi – Władysław Kaškiw
- Państwowa Agencja Efektywności Energetycznej i Energooszczędności – Mykoła Paszkewycz
- Państwowa Agencja ds. Zarządzania Państwowymi Prawami Korporacyjnymi i Majątkiem – Ołeksandr Kałenkow
- Państwowa Agencja Inwestycji Ekologicznych – vacat (p.o. Iwan Warha)
- Państwowa Agencja ds. Nauki, Innowacji i Informatyzacji – Wołodymyr Semynożenko
- Państwowa Agencja ds. Turystyki i Kurortów – Olena Szapowałowa
- Państwowa Agencja Zasobów Ziemi – Serhij Tymczenko
- Państwowa Agencja Rezerw – vacat (p.o. Mychajło Kosiczenko)

2.5. Sądownictwo gospodarcze

System sądowniczy Ukrainy obejmuje Sąd Najwyższy (SN), sądy powszechne, sądy gospodarcze i arbitrażowe. SN nadzoruje działalność sądów powszechnych. Sądem właściwym do rozpatrywania spraw gospodarczych jest na Ukrainie sąd gospodarczy. Jeśli strony umowy handlowej zawrą w umowie klauzulę arbitrażową – uznają za właściwy do rozstrzygnięcia ewentualnych sporów sąd arbitrażowy. Najbardziej znanym miejscowym sądem arbitrażowym jest Międzynarodowy Sąd Arbitrażowy przy Izbie Handlowo-Przemysłowej Ukrainy w Kijowie. Oprócz ustawodawstwa ukraińskiego na terytorium Ukrainy obowiązują przepisy międzynarodowe, np. ratyfikowana przez Ukrainę Konwencja Waszyngtońska, dotycząca rozstrzygnięcia sporów inwestycyjnych pomiędzy państwem a inwestorami zagranicznymi czy Konwencja Nowojorska, zgodnie z którą Ukraina uznaje wyroki zagranicznych sądów arbitrażowych.

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

3. Gospodarka.

3.1. Ogólna charakterystyka sytuacji gospodarczej.

W 2012 r. PKB Ukrainy **wzrósł o 0,2%** i w wyrażeniu nominalnym osiągnął wartość 1408,9 mld UAH (176 mld USD). W I kwartale 2013 r. odnotowano spadek PKB o 1,1%.

Inwestycje kapitałowe. W 2012 r. w ukraińską gospodarkę zainwestowano **263,7 mld UAH**, co w porównaniu z 2011 r. oznacza **wzrost o 8,3%**. Najwięcej inwestycji trafiło do przemysłu (36%, w tym do przemysłu przetwórczego 14,4%, do wydobywczego 11,6%, a do energetyki 10%), budownictwa (13,8%), transportu i łączności (13,2%), sektora nieruchomości i usług dla przedsiębiorstw (11,7%) oraz do sektora handlu i usług (8,9%). W I kwartale 2013 r. w ukraińską gospodarkę zainwestowano 51,9 mld UAH, co w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. oznacza wzrost o 3%.

Produkcja przemysłowa w 2012 r. **spadła o 1,8%**. Relatywnie wysoką dynamikę wzrostu w skali roku utrzymał jedynie przemysł chemiczny (+7,1%). Niewielki wzrost odnotowano w przemyśle wydobywczym (o 1,9%), spożywczym (o 1,5%), papierniczym (o 4,5%), a także w produkcji i dystrybucji energii elektrycznej, gazu i wody (o 3%). Produkcja metalurgiczna spadła o 5,2%. Jeszcze większy spadek produkcji zarejestrowano w produkcji koksu i przetwórstwa naftowego (o 26,4%), produkcji maszyn i urządzeń (o 10-11,6%) i produkcji wyrobów niemetalowych (o 5,8%). W I kwartale 2013 r. produkcja przemysłowa, w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego, spadła o 5%.

Produkcja rolna – w 2012 r. **spadła o 4,5%** w stosunku do 2011 r. Zebrano 46,2 mln ton zbóż (o 18,6% mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego), 18,3 mln ton buraków cukrowych (spadek o 3,4%), 8,4 mln ton ziarna słonecznika (spadek o 3,5%), 23,3 mln ton ziemniaków (mniej o 4,1%) oraz 10 mln ton warzyw (wzrost o 1,8%). Ponadto wyprodukowano 3,14 mln ton mięsa (wzrost o 3,4%), 11,4 mln ton mleka (wzrost o 2,7%) oraz 19,1 mld szt. jaj (więcej o 2,3%). Pogłowie bydła rогatego na koniec roku wynosiło 4,5 mln szt. (wzrost o 1,8%), pogłowie trzody chlewnej – 7,5 mln szt. (wzrost o 1,9%), a pogłowie drobiu – 213,9 mln szt. (wzrost o 6,5%). W I kwartale 2013 r. produkcja rolna wzrosła o 5,8%.

Budownictwo to sektor, który najgłębiej doświadczył skutków kryzysu gospodarczego i najdłużej, bo aż przez trzy lata notował spadek aktywności. Jednak po wzroście prac w budownictwie w 2011 r. o 11%, w kolejnym roku ponownie zanotowano **spadek wartości** wykonanych prac budowlanych **o 13,8%**, do poziomu 62,3 mld UAH. Spadek kontynuowany był również w I kwartale 2013 r. – w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego wartość prac budowlanych zmniejszyła się o 16,8%.

Transport. W 2012 r. na Ukrainie przewieziono 772,8 mln t ładunków tj. **o 4,9% mniej** niż w tym samym okresie roku poprzedniego. W transporcie drogowym przewozy towarowe wzrosły o 0,1%, a w transporcie lotniczym - o 24,7%. Mające blisko 60% udziału w ilości przewiezionych ładunków przewozy kolejowe zmniejszyły – o 2,5%. Jeszcze większy spadek dotyczył transportu wodnego (o 21,4%) i rurociągowego (o 17,1%). W omawianym okresie transportem pasażerskim przewieziono 6,8 mld osób, czyli o 2,4% mniej niż w 2011 r. W I kwartale 2013 r. przewozy towarowe zmniejszyły się o 6%, a przewozy osób o 0,8%.

Inflacja. W 2012 r. nastąpiło obniżenie cen konsumpcyjnych w stosunku rocznym **o 0,2%**. Deflacja była notowana na Ukrainie po raz pierwszy od 2002 r. Stabilizacja cen była możliwa głównie dzięki spadkowi cen żywności o 2,3% (najbardziej cen warzyw i cukru). Skutecznie

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

zniwelowało to wzrost cen alkoholu i tytoniu (o 7%), opłat komunalnych (głównie dostawy wody i kanalizacja – wzrost o 6-6,5%) oraz cen paliw (o 6,9%). Ceny produkcji przemysłowej (PPI) wzrosły w 2012 r. o 0,3%. Na koniec maja 2013 r. spadek cen w stosunku rocznym wyniósł 0,4%.

Handel wewnętrzny. Obroty przedsiębiorstw zajmujących się handlem hurtowym w 2012 r. wyniosły 1065,5 mld UAH i **były niższe o 4,4%** w porównaniu z rokiem poprzednim. W I kwartale 2013 r. obroty w handlu hurtowym zmniejszyły się o 5,4%. Obroty handlu detalicznego w 2012 r. wyniosły 804,3 mld UAH, co oznacza **wzrost o 15,9%** w stosunku do 2011 r. W I kwartale 2013 r. wzrost w handlu detalicznym wyniósł 13,4%.

Handel zagraniczny. W 2012 r. ukraiński **eksport towarowy** osiągnął wartość **68,8 mld USD**, co oznacza jego **wzrost** w porównaniu z tym samym okresem roku 2011 **o 0,6%**. **Import wzrósł o 2,5%** i osiągnął wartość **84,7 mld USD**. **Ujemne saldo** w handlu towarami wyniosło **15,85 mld USD** (w roku poprzednim deficyt wyniósł 14,2 mld USD). Udział krajów WNP w ukraińskim eksporcie towarowym w omawianym okresie wyniósł 36,8%, państw azjatyckich 25,7%, a państw UE – 24,8%. Spośród głównych partnerów handlowych Ukrainy najbardziej w omawianym okresie wzrósł eksport do Egiptu (+117%), Kazachstanu (+32,4%) i Białorusi (+17,1%); zmniejszył się eksport do Włoch (o 18,4%), Rosji (o 11%), Polski (o 7,8%) i Turcji (o 1,7%). Największy udział w ukraińskim eksporcie miały: Rosja (25,6%), Turcja (5,4%), Egipt (4,2%), Polska (3,7%), Włochy (3,6%), Kazachstan (3,6%) oraz Indie (3,3%). Największy udział w strukturze towarowej eksportu miały wyroby metalurgiczne (27,5%), artykuły rolno-spożywcze (26%), produkty mineralne (11,1%), maszyny i urządzenia (10,2%), artykuły przemysłu chemicznego, w tym tworzywa sztuczne (8,9%) i środki transportu (8,7%). Po stronie importu na Ukrainę udział państw WNP wyniósł 40,7%, państw UE 30,9%, a państw azjatyckich 20,2%. Najbardziej, wśród głównych partnerów handlowych Ukrainy, zwiększył się import z Chin (o 26%), Białorusi (o 20,3%), USA (o 12,1%), z Polski (o 12,1%) i Włoch (o 11,4%). Dostawy z Rosji zmniejszyły się o 5,9%. Kraj ten nadal pozostawał jednak zdecydowanie największym dostawcą towarów na Ukrainę (z udziałem 32,4%), a kolejne pozycje zajmowały Chiny (9,3%), Niemcy (8%), Białoruś (6%), Polska (4,2%), USA (3,4%) i Włochy (2,6%). W strukturze importu dominowały: produkty mineralne z udziałem 32,5% (w tym surowce energetyczne 30,9%, z czego gaz ziemny 16,6%), maszyny i urządzenia (15,5%), produkty chemiczne i tworzywa sztuczne (łącznie 15,4% udziału), środki transportu (9,5%), artykuły rolno-spożywcze (8,9%) oraz metale i wyroby hutnicze (6,2%).

W I kwartale 2013 r. ukraiński eksport towarowy osiągnął wartość 15,9 mld USD, co oznacza jego spadek w porównaniu z tym samym okresem roku 2012 o 1,5%. Import zmniejszył się o 6,2% i osiągnął poziom 17,9 mld USD.

Inwestycje zagraniczne. W 2012 r. zagraniczni inwestorzy zainwestowali na Ukrainie 6013,1 mln USD (w 2011 r. blisko 6,5 mld USD). Uwzględniając odpływ inwestycji, skumulowana wartość BIZ na Ukrainie wzrosła w ciągu roku o 8,2% (o 4,128 mld USD) i **wyniosła** na koniec grudnia **54,46 mld USD** (w 2011 r. czysty przyrost BIZ przekroczył 5,5 mld USD). Umocniła się pozycja Cypru, jako najważniejszego źródła napływu kapitału na Ukrainę, którego udział wzrósł w ciągu roku z 26,5% do 31,7% (w praktyce Cypr stanowi jedynie miejsce tranzytowe, przede wszystkim dla powracającego kapitału ukraińskiego). Kolejne pozycje zajmują nadal: Niemcy – 11,6%, Holandia – 9,5%, Rosja – 7,0%, Austria – 6,2%, Wielka Brytania – 4,7%, Wyspy Dziewicze – 3,5%, Francja – 3,2%, Szwecja – 2,9% i Szwajcaria – 2,0%. W strukturze sektorowej skumulowanych inwestycji wg stanu na 31.12.2012 r. największy udział mają przemysł (31,5%), sektor finansowy (29,6%), operacje

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

związane z nieruchomościami i usługami dla przedsiębiorstw (16,6%) oraz handel i usługi dla ludności (11%). Skumulowana wartość BIZ na Ukrainie na koniec I kwartału 2013 r. wyniosła 55,7 mld USD.

Budżet i dług publiczny. Wg danych Ministerstwa Finansów Ukrainy, w 2012 r. dochody budżetu państwa wyniosły 346 mld UAH i były nominalnie o 10% wyższe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Z kolei wydatki budżetu zwiększyły się o 18,7% i wyniosły 395,7 mld UAH. **Deficyt budżetu** (bez uwzględnienia deficytów koncernu Naftohaz i Funduszu Emerytalnego) wyniósł **53,4 mld UAH, czyli 3,8% PKB**. Na koniec 2012 r. łączne zadłużenie publiczne Ukrainy (obejmujące gwarancje państwowe) **wynosiło 515,4 mld UAH (64,5 mld USD)**, co oznacza, że w ciągu roku zwiększyło się o prawie 9% (o 42,3 mld UAH) i w efekcie stanowiło **36,8% PKB**. W I kwartale 2013 r. zadłużenie zwiększyło się do poziomu 538,8 mld UAH (67,4 mld USD).

Bilans płatniczy. Głównym problemem bilansu płatniczego Ukrainy w 2012 r. było rosnące ujemne saldo na rachunku operacji bieżących. Deficyt ten wynoszący po 9 miesiącach 10 mld USD, w ostatnim kwartale powiększył się o kolejne 4,4 mld USD, osiągając wartość **14,4 mld USD**. W efekcie deficyt na rachunku bieżącym w skali roku **przekroczył poziom 8,2% PKB**. Dodatkowo saldo rachunku operacji finansowych w skali roku wyniosło 10,2 mld USD, co oznacza, iż **łączny deficyt bilansu płatniczego Ukrainy** osiągnął w 2012 r. wartość **4,17 mld USD**. Na koniec marca 2013 r. notowane było dodatnie saldo bilansu płatniczego na poziomie 1,82 mld USD. **Stan rezerw walutowych** banku centralnego na koniec 2012 r. **wynosił 24,55 mld USD**, co oznacza, że w ciągu roku zmniejszył się o 7,25 mld USD. W I kwartale 2013 r. rezerwy walutowe Ukrainy zwiększyły się o około 180 mln USD.

Bezrobocie. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2012 r. wyniosła 506,8 tys. osób, czyli stanowiła 1,8% populacji w wieku produkcyjnym. W 2012 r. **stopa bezrobocia** liczona wg metodologii MOP wynosiła **8,1%** (1,66 mln osób). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec marca br. wyniosła 571,6 tys. osób, czyli stanowiła 2% populacji w wieku produkcyjnym.

Dochody społeczeństwa. Średni miesięczny dochód na jednego mieszkańca Ukrainy wyniósł w 2012 r. 1994,3 UAH (190 EUR), co oznacza wzrost w porównaniu z rokiem 2011 o 10,6%. Realne dochody ukraińskiego społeczeństwa zwiększyły się w ciągu roku o 9,7%. Średnia miesięczna płaca w 2012 r. wyniosła 3025 UAH, co oznacza, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku wzrosła nominalnie o 14,9%, a **realnie o 14,4%**.

Sytuacja demograficzna. Na początku kwietnia 2013 r. liczba ludności Ukrainy stanowiła **45.513 tys. mieszkańców**, co oznacza, że od początku roku zmniejszyła się o 40 tys. osób. Spadek ten spowodowany był ujemnym przyrostem naturalnym w wysokości blisko 53,1 tys. osób, przy dodatnim saldzie migracji przekraczającym 13 tys. osób.

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

3.2. Tabela głównych wskaźników makroekonomicznych.

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
PKB wartość globalna (nominalnie, mld UAH)	948,1	913,3	1082,6	1316,6	1408,9
PKB wartość globalna (wg kursu wymiany, mld USD)	123,4	114,3	136,4	164,8	176,3
PKB wartość globalna (PPP, mld USD)	-	-	318,3	334,7	335,4
PKB per capita (ceny rynkowe, UAH)	20.534	19.901	23.911	28.852	30.929
PKB per capita (ceny rynkowe, USD)	2.667	2.488	2.980	3.611	3.869
PKB per capita (PPP, USD)	7500	6500	6800	7300	7600
Realna zmiana PKB (%)	2,3	-14,8	4,1	5,2	0,2
Produkcja przemysłowa (zmiana %)	- 5,2	-21,9	11,0	7,6	-1,8
Produkcja rolna (zmiana %)	17,1	- 1,8	-1,5	19,9	-4,5
Dług publiczny (w % PKB)	20,0	34,7	39,5	36,0	36,8
Stopa inflacji (CPI, grudzień do grudnia)	22,3	12,3	9,1	4,6	-0,2
Stopa bezrobocia (% , metodologia MOP)	6,9	9,6	8,8	8,6	8,0
Obroty handlu zagranicznego (towary, mld USD)	152,5	85,1	112,1	151,0	153,5
Eksport towarów (mld USD)	67,0	39,7	51,4	68,4	68,8
Eksport towarów (zmiana %)	35,9	-40,7	29,6	33,1	0,6
Import towarów (mld USD)	85,5	45,4	60,7	82,6	84,7
Import towarów (zmiana %)	41,1	-46,9	33,7	36,0	2,5
Saldo handlu zagranicznego (towary, mld USD)	- 18,5	-5,7	-9,3	-14,2	-15,8
Obroty handlu zagranicznego (towary i usługi, mld USD)	170,9	99,8	129,3	171,0	173,7
Eksport towarów i usług (mld USD)	78,7	49,2	63,1	82,2	82,3
Eksport towarów i usług (zmiana %)	34,9	-37,5	27,9	30,0	0,2
Import towarów i usług (mld USD)	92,2	50,6	66,2	88,8	91,4
Import towarów i usług (zmiana %)	40,5	-45,0	30,8	34,2	2,8
Saldo handlu zagranicznego (towary i usługi, mld USD)	- 13,5	-1,4	-3,1	-6,7	-9,0
Saldo na rachunku obrotów bieżących (mld USD)	- 11,9	-1,7	-2,9	-9,28	-14,4
Saldo na rachunku obrotów bieżących (% PKB)	- 6,7	-1,5	-2,1	-5,9	-8,2
Wartość rocznego napływu BIZ (mld USD)	10,9	5,6	6,0	6,5	6,0
Wartość rocznego odpływu BIZ (mld USD)	0,85	0,94	0,8	1,0	1,9
Skumulowana wartość BIZ na Ukrainie (mld USD)	35,6	40,1	44,8	50,3	54,5
Skumulowane ukraińskie BIZ za granicą (mld USD)	6,2	6,2	6,9	6,9	6,5
Rezerwy walutowe (mld USD)	31,5	26,5	34,6	31,8	24,6

Źródło: Państwowa Służba Statystyki Ukrainy, Narodowy Bank Ukrainy, Ministerstwo Finansów Ukrainy.

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

3.3. Główne sektory gospodarki

Sektor metalurgiczny.

W 2012 r. metalurgia miała 16% udziału w strukturze produkcji przemysłowej Ukrainy (w tym 25,1% w strukturze produkcji przemysłu przetwórczego), przy czym dominującą pozycję tradycyjnie zajmuje produkcja żelaza i stali. Według danych Światowego Stowarzyszenia Stali w 2012 r., produkcja stali na Ukrainie spadła w porównaniu z rokiem 2011 o 6,9%, z niespełna z 35,3 do 32,9 mln t. W rezultacie Ukraina przesunęła się z 8 na 10 miejsce wśród największych producentów stali na świecie (2,1% światowej produkcji). Wśród największych światowych eksporterów stali Ukraina zajęła w 2012 r. 6 miejsce (po Chinach, Japonii, UE, Republice Korei i Rosji – dane za *Iron and Steel Statistics Bureau*) z wynikiem 24 mln ton. Eksportowe znaczenie tego sektora dla Ukrainy porównać można do roli sektora naftowo-gazowego w gospodarce rosyjskiej: mimo obserwowanego od kilku lat regresu metalurgia zachowuje nadal dominujący udział w strukturze ukraińskiego eksportu (27,5% w 2012 r., 32,3% w 2011 r., 33,7% w 2010 r.; 41,2% w 2008 r.). Tradycyjnie 70-80% produkcji ukraińskiego hutnictwa trafia na rynki zagraniczne, co powoduje jednak, iż omawiany sektor gospodarki Ukrainy jest bardzo wrażliwy na wahania światowej koniunktury. Sprzedaż produkcji metalurgicznej za granicę przyniosła Ukrainie w 2012 r. 18,9 mld USD.

Produkcja ukraińskiego hutnictwa żelaza koncentruje się w południowo-wschodniej części kraju (Donbas, obwody dnipropietrowski i zaporoski), gdzie od końca XIX w. budowano zakłady w pobliżu miejscowych, jednych z największych w świecie złóż rud żelaza. Do 2005 r. najważniejsze kombinaty hutnicze były kontrolowane przez miejscowy biznes (poza metalurgia kolorową, w której już wcześniej pojawili się inwestorzy rosyjscy). Sytuacja zaczęła się zmieniać w 2005, kiedy największy kombinat hutniczy kraju – „Kryworizstal” – przejęty został przez grupę Mittal Steel (obecnie „Arcelor-Mittal Krywyj Rih”). W ostatnich latach poważnie nasiliła się ekspansja koncernów rosyjskich. Na przełomie 2007 i 2008 r. koncern Evraz Group przejął część metalurgicznych aktywów ukraińskiej tzw. Grupy Prywat, na przełomie 2009/2010 r. rosyjscy inwestorzy przejęli ponad 50% akcji Związku Przemysłowego Donbasu (koncernu hutniczego, do którego należą m.in. huty w Ałczewsku i Dnieprodzerżyńsku, a za granicą m.in. Huta Częstochowa), a wiosną 2010 r. – większość akcji huty Zaporizstal. Z Rosjanami rywalizuje ukraiński holding górniczo-hutniczy Metinvest R. Achmetowa, który po przejęciu w połowie 2010 r. kontroli nad mariupolską hutą im. Iljicza stał się jednym z największych w Europie producentów stali. Pięć czołowych kombinatów hutniczych Ukrainy (Kryworizstal, Mariupolski Kombinat im. Iljicza, „Azowstal”, Zaporizstal oraz Ałczewski Kombinat Hutniczy) przez lata plasowało się na liście 80 największych branżowych zakładów świata, publikowanej przez Międzynarodowy Instytut Żeliwa i Stali.

Sektor paliwowo-energetyczny.

Sektor paliwowo-energetyczny, obejmujący wydobycie surowców energetycznych (ropa, gaz ziemny, węgiel), przetwórstwo ropy naftowej, produkcję energii elektrycznej itp., miał w 2012 r. łącznie 28,7% udziału w strukturze produkcji przemysłowej Ukrainy. Jako tzw. strategiczny sektor gospodarki, pozostaje on nadal w dużym stopniu pod kontrolą państwa, zarówno w zakresie infrastruktury transportowej (tranzytowej), jak i głównych mocy wytwórczych. Postępuje jednak prywatyzacja energetyki ciepłej (generacji i dystrybucji), którą planuje się zakończyć do 2014 roku. W 2012 r. na Ukrainie wydobyto 20,19 mld m³ gazu oraz 3,29 mln ton ropy naftowej. Zdecydowana większość wydobycia przypada na podmioty podległe państwowemu holdingowi NAK Naftohaz Ukrainy. Utworzony w 1998 r. Naftohaz kontroluje większość wydobycia gazu i ropy oraz całkowicie transport i tranzyt tych

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

Informator ekonomiczny o krajach świata

Ukraina

surowców przez terytorium Ukrainy. Koncern ten, mimo trudnej sytuacji finansowej, pozostaje od lat największym przedsiębiorstwem Ukrainy. Mające podobną strukturę państwowe holdingi NAK Energetyczna Kompania Ukrainy (skupia państwowe aktywa w elektroenergetyce) oraz NAK Enerhoatom (kontroluje ukraińskie elektrownie atomowe) – to również jedne z największych ukraińskich koncernów. Wielkość produkcji energii elektrycznej w 2012 r. wyniosła 198,1 mld kWh. Elektrownie atomowe wytworzyły 45,5% całej wyprodukowanej na Ukrainie energii elektrycznej, a elektrownie ciepłone 48,7%. W głębokim kryzysie znajduje się ukraiński przemysł rafineryjny – z roku na rok w szybkim tempie spada produkcja, funkcjonują (i to w ograniczonym zakresie) jedynie dwie z siedmiu istniejących na Ukrainie rafinerii. W 2012 r. na Ukrainie wyprodukowano zaledwie 3,7 mln ton paliw płynnych, podczas gdy w 2010 r. produkcja wynosiła 9 mln ton. Dotychczas odbyła się prywatyzacja rafinerii ropy naftowej, jak również częściowa sprzedaż kopalń węgla kamiennego, regionalnych zakładów dystrybucji energii elektrycznej i gazu. Obowiązujące ustawodawstwo ogranicza możliwość prywatyzacji aktywów sektora gazowego oraz swobodny obrót gazem i energią elektryczną.

Sektor rolno-spożywczy.

W 2012 r. rolnictwo dostarczyło 7,9% PKB Ukrainy, natomiast na przemysł spożywczy przypadło w tym czasie 18,3% produkcji przemysłowej kraju (28,8% produkcji przemysłu przetwórczego). Obszary wykorzystywane w celach rolniczych (42,8 mln ha) stanowią blisko 70% terytorium kraju; powierzchnia gruntów ornych wynosi 33 mln ha. W 2012 r. zasiewy pod uprawę zbóż objęły powierzchnię 15,5 mln ha, słonecznika – 5,2 mln ha, ziemniaków – 1,4 mln ha. Z uwagi na obowiązujące moratorium na sprzedaż ziemi o przeznaczeniu rolnym, większość zasobów ziemi uprawianych przez przedsiębiorstwa to grunty dzierżawione. Ukraina zajmuje wysokie pozycje wśród światowych producentów i eksporterów zbóż i roślin oleistych – jest jednym z największych dostawców ziaren słonecznika (20% światowej produkcji) i oleju słonecznikowego, liczącym się producentem jęczmienia, żyta, owsa i rzepaku, a także wchodzi do pierwszej dziesiątki światowych producentów pszenicy. Dalece niewykorzystany jest natomiast potencjał produkcji zwierzęcej. W 2012 r. artykuły rolno-spożywcze stanowiły 26% eksportu Ukrainy. Do największych przedsiębiorstw rolnych Ukrainy należą: ukraiński oddział spółki Cargill AT, korporacja Roshen, Mironiowskyj Chliboprodukt, grupy: Nibulon, Nestle, spółki Obołoń i Sun Interbrew Ukraina. Przedsiębiorstwa sektora należą do najbardziej aktywnych ukraińskich podmiotów poszukujących kapitału poprzez rynek giełdowy, w tym głównie poprzez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie (m.in. Astarta Holding, Kernel Group, Agroton, Milkiland).

Przemysł maszynowy.

Po załamaniu, które nastąpiło w pierwszych latach niepodległości, przemysł maszynowy od końca lat 90. XX w. odnotowywał najwyższe tempo wzrostu produkcji wśród sektorów ukraińskiej gospodarki. Wiązało się to głównie zżywieniem gospodarczym na Ukrainie i wzrostem zamówień dla sektora z innych branż, np. metalurgicznej, jak również ze wzrostem eksportu do krajów WNP. Kryzys gospodarczy spowodował jednak załamanie produkcji sektora, przede wszystkim – branży motoryzacyjnej. W rezultacie udział sektora w produkcji przemysłowej spadł z 13,3% w 2008 r. do 10,6% w 2009 r. W 2012 r. udział ten wynosił 10,2%. Najważniejsze przedsiębiorstwa sektora znajdują się we wschodniej i południowo-wschodniej Ukrainie, co związane jest z koncentracją przemysłu ciężkiego w tej części kraju. Przedsiębiorstwa ciężkiego przemysłu maszynowego (produkcja maszyn i urządzeń dla metalurgii, górnictwa, budownictwa, środków transportu) zlokalizowane są głównie w Donbasie – obwodach donieckim i ługańskim (Donieck, Horłowka, Jasynuwata, Mariupol,

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

Informator ekonomiczny o krajach świata

Ukraina

Łuhańsk, Nowokramatorsk). Charków jest głównym ośrodkiem produkcji maszyn i urządzeń dla energetyki (np. zakłady Turboatom, produkujące turbiny dla elektrowni atomowych, konwencjonalnych i wodnych). Rozbudowany jest sektor produkcji środków transportu kolejowego (Krzemieńczug, Dnieprodzierżyńsk, Stachanow), samochodowego (producent dużych ciężarówek KrAZ w Krzemieńczugu, fabryki i montownie samochodów osobowych AvtoZAZ w Zaporozżu, Łucku i in.), maszyn rolniczych (Charków, Chersoń, Kirowohrad, Mikołajów, Odessa). Przemysł stoczniowy koncentruje się w Mikołajowie i Chersoniu, a ważnymi jego ośrodkami są też Odessa i Kijów. Nie sposób także nie wspomnieć o ukraińskim przemyśle lotniczym, którego centralny element stanowią zakłady Antonowa, znakiem rozpoznawczym których jest największy obecnie latający samolot świata An-225 Mrija. Nadal istotne znaczenie dla ukraińskiej gospodarki mają odziedziczone po czasach radzieckich i przeżywające obecnie trudności przemysły raketowo-kosmiczny i zbrojeniowy.

3.4. Uczestnictwo w wielostronnych organizacjach i porozumieniach o charakterze ekonomicznym.

WTO

Ukraina została członkiem Światowej Organizacji Handlu (WTO) 16 maja 2008 r., po trwającym 14 lat procesie negocjacyjnym. W procesie akcesji do WTO Ukraina zobowiązała się m.in. do: redukcji stawek celnych zarówno na towary rolne, jak i przemysłowe, nie ustanawiania cen minimalnych na importowane produkty, nie stosowania dyskryminacyjnych opłat transportowych za przewozy kolejowe, otwarcia rynku usług praktycznie we wszystkich sektorach i podsektorach, zapewnienia wolnego tranzytu towarów (w tym energii), bez opłat celnych, stopniowego obniżania przez okres 5-10 lat istniejących ceł eksportowych. Po akcesji do WTO władze w Kijowie nadal podejmowały działania kontrowersyjne z punktu widzenia norm organizacji, mające na celu ochronę krajowych producentów poprzez ograniczenie importu. Najwięcej emocji wzbudził złożony w 2012 r. wniosek o dokonanie przeglądu stawek ceł importowych w odniesieniu do 371 pozycji taryfowych, co większość państw członkowskich uznała za działanie mogące zagrozić fundamentom światowego handlu.

OECD

Ukraina nie jest członkiem Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, w niektórych jej organach posiada jednak status obserwatora (komitet ds. stali, grupa robocza ds. przemysłu stoczniowego, grupa robocza ds. małych i średnich przedsiębiorstw). W 2009 r. OECD rozpoczęła realizację Programu Konkurencyjności Eurazja dla Południowego Kaukazu i Ukrainy (*OECD Eurasia Competitiveness Programme – Enhancing Investment Competitiveness and Private Sector Development*), którego celem jest zwiększenie konkurencyjności (inwestycyjnej) krajów, poprzez pomoc ekspercką i wypracowanie rekomendacji dla rządowych reform.

Inne organizacje gospodarcze

Ukraina jest m.in. członkiem założycielem Wspólnoty Niepodległych Państw (grupującej państwa powstałe w wyniku rozpadu Związku Radzieckiego). W październiku 2011 r. osiem państw WNP, w tym Ukraina, podpisało umowę o wolnym handlu; umowa zaczęła obowiązywać we wrześniu 2012 r. Jak dotąd Ukraina dystansuje się od procesów ściślejszej integracji gospodarczej na obszarze WNP, w tym od możliwości przyłączenia się do Unii Celnej Rosji, Białorusi i Kazachstanu (mimo silnej presji ze strony Rosji). W kwietniu 2011 r. prezydent W. Janukowycz zadeklarował gotowość współpracy Ukrainy z Unią Celną w

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

Informator ekonomiczny o krajach świata

Ukraina

formacie „3+1”. Pod koniec maja 2013 r. Ukraina podpisała memorandum o współpracy z Euroazjatycką Komisją Gospodarczą (organem Unii Celnej), dające jej m.in. możliwość udziału w posiedzeniach poszczególnych organów Unii Celnej.

Wartym odnotowania jest członkostwo Ukrainy w Organizacji Współpracy Gospodarczej Regionu Morza Czarnego (BSEC), a także GUAM (organizacji, w skład której wchodzi również Azerbejdżan, Gruzja i Mołdowa).

3.5. Relacje gospodarcze z UE.

Według statystyk unijnych obroty towarowe UE-27 z Ukrainą w 2012 r. osiągnęły poziom 38,4 mld EUR, co stanowiło 1,1% w obrotach handlowych UE ogółem i plasowało Ukrainę na 22 miejscu wśród głównych partnerów handlowych UE. Eksport na Ukrainę sięgnął w 2012 r. 23,8 mld EUR (1,4% udziału, 19 miejsce), a import z Ukrainy wyniósł 14,6 mld EUR (0,8% udziału, 26 miejsce). Unia Europejska pozostaje natomiast jednym z kluczowych partnerów gospodarczych Ukrainy. Według ukraińskich statystyk w 2012 r. obroty handlowe (towary i usługi) z krajami UE wyniosły 50,7 mld USD, co stanowiło 29,1% ogólnej wartości wymiany handlowej Ukrainy z zagranicą (dla porównania udział obrotów handlowych z krajami WNP wyniósł 38,6%). Na kraje członkowskie UE przypadło w 2012 r. 24,8% ukraińskiego eksportu oraz 30,9% importu towarów. W strukturze towarowej eksportu z Ukrainy do krajów UE dominują produkty rolno-spożywcze, surowce energetyczne i mineralne, stal, żelazo, produkty przemysłu chemicznego. Najważniejsze pozycje po stronie importu z UE to urządzenia mechaniczne, środki transportu drogowego, maszyny i sprzęt elektryczny, produkty przemysłu chemicznego, ubrania, produkty rolno-spożywcze. Kraje UE stanowią zdecydowaną czołówkę wśród inwestorów zagranicznych na Ukrainie, odpowiadając niezmiennie za około 80% bezpośrednich inwestycji, które do tej pory trafiły do tego kraju.

W ramach Instrumentu Europejskiej Polityki Sąsiedztwa (ENPI), UE realizuje na Ukrainie współpracę rozwojową i liczne projekty mające na celu wsparcie reform w tym kraju. Ukraina jest także jednym z sześciu państw objętych Partnerstwem Wschodnim, instrumentem współpracy UE z jej wschodnimi sąsiadami. Wsparcie UE dla Ukrainy realizowane jest m.in. poprzez projekty twinningowe, których liczba regularnie wzrasta.

Pod koniec marca 2012 r. Ukraina parafowała tekst Umowy Stowarzyszeniowej z Unią Europejską. Negocjacje w tej sprawie trwały blisko cztery lata. Podpisanie umowy zaplanowano na listopad 2013 r., w trakcie Szczytu Partnerstwa Wschodniego w Wilnie. Istotnym elementem Umowy Stowarzyszeniowej ma być umowa o utworzeniu „pogłębionej i wszechstronnej” strefy wolnego handlu (DCFTA). Do czasu wejścia w życie nowej umowy stowarzyszeniowej podstawowym dokumentem regulującym dwustronne stosunki pozostaje Umowa o Partnerstwie i Współpracy – PCA.

W lutym 2011 r. Ukraina uzyskała status pełnoprawnego członka Wspólnoty Energetycznej.

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

Informator ekonomiczny o krajach świata

Ukraina

4. Dwustronna współpraca gospodarcza

4.1. Gospodarcze umowy dwustronne.

Z uwagi na członkostwo Polski w Unii Europejskiej znaczna część relacji gospodarczych pomiędzy Polską i Ukrainą (w szczególności dotyczących kwestii handlowych), regulowana jest przez umowy zawarte pomiędzy Unią Europejską i Ukrainą. Podstawowym aktem prawnym regulującym stosunki dwustronne UE-Ukraina jest Porozumienie o Partnerstwie i Współpracy (PCA), które zostało podpisane 14 czerwca 1994 r. i weszło w życie 1 marca 1998 r. W dniu 29 kwietnia 2004 r. Ukraina podpisała dodatkowy protokół rozszerzający zapisy PCA na nowe kraje przystępujące do UE, w tym Polskę. Obecnie oczekiwane jest podpisanie Umowy Stowarzyszeniowej pomiędzy Ukrainą i Unią Europejską, której integralną częścią będzie Umowa o pogłębionej i wszechstronnej strefie wolnego handlu (DCFTA).

Podstawę prawną dwustronnych stosunków gospodarczych stanowią m.in.:

- Umowa między Rządem RP a Rządem Ukrainy o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji podpisana w 1993 r. (Dz. U. z 1993 r. nr 125, poz. 575),
- Konwencja między Rządem RP a Rządem Ukrainy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku podpisana w 1993 r. (Dz. U. z 1994 r. nr 63, poz. 269).
- Umowa między Rządem RP a Gabinetem Ministrów Ukrainy o współpracy gospodarczej podpisana w 2005 r. (Monitor Polski z 31.08.2006 r. nr 59, poz. 628).

4.2. Handel zagraniczny.

Polsko-ukraińskie obroty towarowe (według wstępnych danych GUS) osiągnęły w 2012 r. **7,83 mld USD** i były o **4,7%** wyższe niż w 2011 r., ale nadal o blisko 11% niższe niż w roku 2008. Siłą napędową wzrostu obrotów dwustronnych przestał być import z Ukrainy, który po dwóch latach wyraźnego wzrostu (i przekroczenia wartości przedkryzysowych) w 2012 r. odnotował spadek. Eksport utrzymał wzrost, ale jego dynamika była niższa niż w 2011 r. Jednak w efekcie spadku łącznych obrotów w polskim handlu zagranicznym towarami, Ukraina awansowała z 16 na 13 miejsce wśród najważniejszych partnerów handlowych Polski, a jej udział w polskim handlu zagranicznym, w porównaniu z rokiem 2011 **wzrósł z 1,86% do 2,07%**.

Polski eksport na Ukrainę w 2012 r. osiągnął wartość **5279,6 mln USD**, co oznacza **wzrost** w porównaniu z rokiem poprzednim o **12,6%**. Udział Ukrainy w polskim eksporcie w 2012 r. był wyższy niż rok wcześniej – **2,89%** wobec 2,46% w roku 2011, co pozwoliło Ukrainie przesunąć się z 10 na 8 miejsce wśród najważniejszych odbiorców polskich towarów. Według ukraińskich danych statystycznych import z Polski w 2012 r. osiągnął wartość **3567,1 mln USD** i okazał się wyższy niż w roku poprzednim o **12,1%**, przy ogólnym wzroście ukraińskiego importu o 2,5%. W rezultacie Polska utrzymała piątą pozycję wśród głównych dostawców na rynek ukraiński, za Rosją, Chinami, Niemcami i Białorusią, a jej udział w imporcie na Ukrainę **wzrósł** (po dwóch latach spadku) z 3,9 do 4,2%.

Struktura towarowa polskiego eksportu na Ukrainę w 2012 r. przedstawiała się następująco:

- wyroby przemysłu elektro-maszynowego – 29,2%, w tym maszyny i urządzenia – 17,5%, a pojazdy – 10,2%;
- produkty chemiczne – 18,9%, w tym tworzywa sztuczne i wyroby z gumy – 9,9%;
- artykuły rolno-spożywcze – 12,2%;
- wyroby metalurgiczne – 9,1%;
- produkty mineralne – 9%;

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

- wyroby przemysłu lekkiego – 6,1%;
- artykuły drzewno-papiernicze – 5,5%;
- wyroby różne – 4,9%.

W 2012 r. import z Ukrainy **zmniejszył się o 8,6%** i wyniósł **2550,9 mln USD**. Pomimo spadku wartości dostaw znaczenie importu z Ukrainy praktycznie się nie zmieniło (dzięki zbliżonej ujemnej dynamice całego polskiego importu w tym okresie) i wyniosło **1,31%** całości zagranicznych zakupów towarów realizowanych przez Polskę. Ukraina utrzymała dzięki temu 19 pozycję wśród głównych dostawców towarów do Polski. Według Państwowej Służby Statystyki Ukrainy eksport towarów do Polski w 2012 r. osiągnął wartość **2576,2 mln USD** i zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim o **7,8%**. Polska zajęła w 2012 r. 4 miejsce wśród najważniejszych odbiorców ukraińskich towarów, po Rosji, Turcji i Egipcie. Znaczenie eksportu do Polski w porównaniu z rokiem 2011 zmniejszyło się z 4,1% do 3,7%.

Struktura polskiego importu z Ukrainy w 2012 r. obejmowała:

- wyroby metalurgiczne – 28,3%;
- artykuły rolno-spożywcze – 25,8%;
- produkty mineralne – 24,7%;
- produkty przemysłu chemicznego, w tym tworzywa sztuczne i wyroby z gumy – 7,2%;
- wyroby przemysłu elektro-maszynowego – 5,7%;
- artykuły drzewno-papiernicze – 5,4%.

4.3. Polskie inwestycje na Ukrainie.

Według statystyk NBP, w 2011 r. na Ukrainę napłynęło z Polski **50,1 mln USD** w postaci inwestycji, a stan należności z tego tytułu na koniec 2011 r. wyniósł **1260,5 mln USD**.

Według danych Państwowej Służby Statystyki Ukrainy, do 31 grudnia 2012 r. polskie przedsiębiorstwa zainwestowały na terenie Ukrainy 916,4 mln USD. Oznaczało to wzrost wartości polskich inwestycji drugi kwartał z rzędu, po trwającej od końca III kw. 2010 r. tendencji spadkowej. W całym 2012 r. polskie inwestycje na Ukrainie wzrosły o 62,3 mln USD. W I kwartale 2013 r. polskie BIZ na Ukrainie wzrosły o kolejne 4,5 mln USD i wyniosły 920,9 mln USD. Niemniej jednak nadal pozostawały niższe w stosunku do wartości maksymalnej (937,1 mln USD), odnotowanej na koniec III kw. 2010 r. Obecnie Polska zajmuje 13 miejsce na liście największych inwestorów zagranicznych na Ukrainie, z udziałem w łącznej kwocie zrealizowanych dotąd w tym kraju inwestycji wynoszącym 1,7%.

Udział sektora finansowego w polskich inwestycjach na Ukrainie, utrzymuje się na poziomie ponad 50%. Obok inwestycji banku PKO BP w „Kredobank”, do najważniejszych polskich projektów w tym sektorze należy zaangażowanie banków Pekao SA w UniCredit Ukraina i Getin Holding w Idea Banku oraz towarzystwa ubezpieczeniowego PZU SA w PZU Ukraina. Wśród podmiotów sektora przemysłowego wymienić warto m.in. inwestycje firm Barlinek, Cersanit, Sanitec-Koło, Can-Pack, Maspex-Wadowice, Grupa Sobieski, TZMO, Inter-Groclin, firm meblarskich BRW i Nowy Styl.

W sytuacji obserwowanego negatywnego trendu w zakresie polskich inwestycji bezpośrednich na Ukrainie, warty odnotowania jest dynamiczny wzrost polskich inwestycji portfelowych w ukraińskie przedsiębiorstwa, realizowanych za pośrednictwem Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Dwanaście ukraińskich spółek notowanych do tej pory na warszawskim parkiecie (11 na rynku podstawowym i jedna na rynku NewConnect), przyciągnęło dotychczas, w ramach pierwotnych i wtórnych emisji akcji, blisko 1 mld USD, z których przeważającą część stanowi polski kapitał.

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

Porównanie struktury polskich inwestycji bezpośrednich na Ukrainie
według stanu na 1 stycznia i 31 grudnia 2012 r.

Rodzaj działalności	1 stycznia 2012 r.		31 grudnia 2012 r.	
	mln USD	udział %	mln USD	udział %
Sektor finansowy	473,4	55,4	474,7	51,8
Przemysł, w tym:	241,6	28,3	270,7	29,5
przemysł metalurgiczny i metalowy	68,6	8,0	68,9	7,5
przemysł chemiczny i petrochemiczny	29,0	3,4	31,9	3,5
przemysł spożywczy	24,5	2,9	31,6	3,4
przemysł drzewno-papierniczy	29,6	3,5	30,8	3,3
przemysł maszynowy	4,5	0,5	16,0	1,7
przemysł lekki	9,4	1,1	13,6	1,5
przemysł mineralny (niemetalowy)	4,5	0,5	4,6	0,5
przemysł wydobywczy	2,7	0,3	2,9	0,3
pozostałe gałęzie przemysłu	68,8	7,3	70,6	7,7
Handel i usługi remontowe	45,8	5,4	71,5	7,8
Operacje na rynku nieruchomości	40,7	4,8	46,0	5,0
Rolnictwo	33,1	3,9	33,0	3,6
Budownictwo	10,7	1,3	11,2	1,4
Transport i łączność	6,1	0,7	6,5	0,7
Pozostałe inwestycje	2,7	0,3	2,8	0,3
Łącznie	854,1	100,0	916,4	100,0

Źródło: dane Państwowej Służby Statystyki Ukrainy

4.4. Ukraińskie inwestycje w Polsce.

W 2011 r. statystyki NBP odnotowały odpływ ukraińskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych z Polski w wysokości **29,3 mln USD**. W rezultacie łączna wartość ukraińskich inwestycji w Polsce (zobowiązań netto) wyniosła się na koniec 2011 r. **288,7 mln USD**.

Oficjalne ukraińskie dane statystyczne dotyczące ukraińskich inwestycji w Polsce, według których do 1 kwietnia 2013 r. przedsiębiorstwa z tego kraju zainwestowały w Polsce jedynie 54 mln USD, znacząco odbiegają od danych NBP oraz szacunków na podstawie doniesień prasowych, dotyczących głównych inwestorów ukraińskich w Polsce. Ukraińscy inwestorzy są udziałowcami takich polskich przedsiębiorstw jak Stocznia Gdańsk SA, Huta Częstochowa SA, FSO na Żeraniu, Huta Pokój, Fabryka Żarówek Helios Sp. z o.o., T.B. Fruit Dwikozy czy Zakłady Przetwórstwa Mlecznego Ostrowia.

4.5. Współpraca regionalna.

Współpraca transgraniczna i międzyregionalna rozwija się na kilku poziomach, poczynając od kontaktów międzyrządowych, poprzez współpracę samorządów regionalnych i lokalnych, aż do bezpośrednich kontaktów międzyludzkich. Ważnym elementem koordynowania współpracy przygranicznej i międzyregionalnej jest Polsko-Ukraińska Międzyrządowa Rada Koordynacyjna ds. Współpracy Międzyregionalnej. Jej prace koncentrują się wokół istotnych dla pogranicza zagadnień: rozwoju regionów przygranicznych, funkcjonowania i rozbudowy przejść granicznych, promocji współpracy gospodarczej i turystyki transgranicznej, ochrony środowiska, kultury i edukacji oraz przeciwdziałania katastrofom i klęskom żywiołowym.

Największą aktywność w rozwoju współpracy regionalnej wykazują województwa przygraniczne: podkarpackie i lubelskie, jednak szeroki zakres współpracy realizują także

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

województwa: dolnośląskie, mazowieckie, śląskie i pomorskie. Głównymi partnerami po stronie ukraińskiej są obwody: lwowski, odeski, wołyński oraz iwano-frankowski. Współpraca zorientowana jest na takie dziedziny jak: gospodarka, handel, turystyka, ochrona środowiska, kultura i nauka. Wszystkie szesnaście polskich województw ma podpisane umowy partnerskie z obwodami ukraińskimi. Ze strony ukraińskiej – siedemnaście obwodów (niektóre z kilkoma partnerami). Najbardziej aktywne pod tym względem są obwody zachodnioukraińskie: lwowski (5 umów), wołyński i iwano-frankowski (po 3), a także odeski (4). Według dostępnych informacji MSWiA RP około 90 polskich miast ma podpisane umowy o współpracy partnerskiej z miastami ukraińskimi (liczba miast po stronie ukraińskiej – stron tych umów – jest nieco mniejsza, ze względu na fakt, iż niektóre ukraińskie miejscowości podpisały więcej niż jedną umowę o współpracy partnerskiej). Najbardziej aktywnym (i atrakcyjnym) partnerem dla polskich miast jest Kamieniec Podolski, ponadto Łuck, Kijów, Lwów i Turka.

Na granicy polsko-ukraińskiej działają trzy euroregiony: Karpacki, Niemen oraz Bug. Współpraca rozwija się także w ramach programu ENPI 2007-2013 (budżet 186,2 mln EUR). Ważnym elementem jest również Program Sąsiedztwa, który ma na celu promowanie współpracy w rejonach przygranicznych w dziedzinie ochrony środowiska, zapobiegania katastrofom naturalnym i wywołanym ingerencją człowieka, a także zapobieganie i zwalczanie przestępczości zorganizowanej.

4.6. Współpraca samorządów gospodarczych.

Współpraca samorządów gospodarczych Polski i Ukrainy rozwijana jest przez szereg instytucji i organizacji biznesowych. Do najważniejszych zaliczyć należy Polsko-Ukraińską Izbę Gospodarczą (PUIG, www.puizba.pl), Krajową Izbę Gospodarczą (KIG, www.kig.pl), Stowarzyszenie Eksporterów Polskich (www.eksporterzy.org), Międzynarodowe Stowarzyszenie Przedsiębiorców Polskich na Ukrainie (www.msppu.org.ua), Klub Wschodni.

Z przedsięwzięć współorganizowanych przez struktury samorządu gospodarczego na szczególną uwagę zasługuje Szczyt Gospodarczy Ukraina-Polska (ostatnia, XI edycja odbyła się w dn. 20 września 2012 r. w Kijowie) pod patronatem i z udziałem prezydentów obu państw (współorganizatorami ze strony przedsiębiorców są PUIG i Klub Wschodni).

Centralną izbą gospodarczą i głównym partnerem polskiego samorządu gospodarczego na Ukrainie jest Izba Przemysłowo-Handlowa Ukrainy (www.ucci.org.ua), grupująca regionalne izby przemysłowo-handlowe. Zainteresowanie współpracą z Polską wyraża również Ukraiński Narodowy Komitet Międzynarodowej Izby Handlowej – ICC Ukraine (www.iccua.org).

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

5. Dostęp do rynku.

5.1. Dostęp do rynku dla polskich towarów i usług.

W 2012 r. Ukraina zajęła 8 miejsce wśród najważniejszych kierunków realizacji polskiego eksportu. Kraj ten należy również do głównych obszarów ekspansji inwestycyjnej polskich firm poza Unią Europejską. Czynnikiem sprzyjającym dostępowi polskich firm do rynku ukraińskiego było przystąpienie Ukrainy do Światowej Organizacji Handlu, oznaczające obniżkę ceł na większość importowanych towarów, choć nadal w dostępie na ten rynek funkcjonują ograniczenia. Na przestrzeni ostatnich lat, polskie samorządy gospodarcze i firmy niezmiennie identyfikują szereg barier i utrudnień zarówno systemowych, jak i jednostkowych w działaniach na terenie Ukrainy. Najpoważniejsze bariery i utrudnienia w dostępie do rynku ukraińskiego to:

- trudności w uzyskiwaniu zwrotu podatku VAT (mimo poprawy sytuacji problem ten pozostaje jednym z najczęściej sygnalizowanych przez polskich przedsiębiorców),
- powtarzające się przypadki kwestionowania wartości celnej wwożonych towarów i wymagania dodatkowych dokumentów potwierdzających wartość celną towarów, generalnie częste zmiany przepisów celnych i arbitralna ich interpretacja przez służby celne,
- powtarzające się przypadki niewywiązywania się przez ukraińskich kontrahentów z zawartych kontraktów z polskimi firmami, głównie w zakresie rozliczeń i trudności w egzekwowaniu tych roszczeń, nawet w sytuacji posiadania prawomocnych wyroków sądowych,
- nieprzejrzystość, niespójność i zmienność ukraińskich przepisów prawnych,
- uznaniowa interpretacja przepisów prawnych przez administrację,
- słabość wymiaru sprawiedliwości i trudności w dochodzeniu swoich praw w sądach, częste przypadki wykorzystywania sądów w walce z konkurentami biznesowymi (korupcja),
- niedostateczne wsparcie inwestorów przez władze lokalne, wynikające często z braku przygotowania do współpracy z inwestorami, a czasem wręcz z negatywnego nastawienia do zagranicznego kapitału,
- korupcja występująca w różnych sferach i na różnych szczeblach,
- brak dostatecznej ochrony udziałowców przed wrogimi przejęciami przez wspólników ukraińskich bądź przez lokalną konkurencję,
- utrzymywanie się barier dla produktów i wyrobów np. w dziedzinie certyfikacji, kontroli weterynaryjnej, bądź fito-sanitarnej,
- zbyt wolne wdrażanie zmian dostosowujących ustawodawstwo ukraińskie do wymogów unijnych i WTO,
- problemy z uzyskiwaniem pozwoleń na pracę przez polskich obywateli,
- zły stan infrastruktury i niewielka liczba przejść granicznych, powodujące długi czas oczekiwania na granicy, w szczególności przy przewozach towarowych,
- obowiązujący system pozwoleń weterynaryjnych na eksport na Ukrainę polskiego mięsa i zwierząt na ubój.

Aktualne informacje nt. ograniczeń w imporcie towarów na Ukrainę można znaleźć w opracowaniu Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Kijowie pod adresem http://www.kiev.trade.gov.pl/pl/przewodnik/article/detail,257,Prawo_celne.html.

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

5.2. Dostęp do rynku pracy. Świadczenie usług i zatrudnianie obywateli RP¹.

Wjazd na Ukrainę dozwolony jest pod warunkiem posiadania przez danego obywatela RP ważnego paszportu *, a w określonych przypadkach (patrz poniżej) – także określonej wizy pobytowej **.

Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach ruchu osobowego z dnia 30 lipca 2003 r. (M.P. z 2003 r., nr 56 poz. 878, z późn. zm.) daje możliwość przebywania obywatelom Polski na terytorium Ukrainy bez konieczności posiadania wizy do 90 dni w ciągu 180 dni (z możliwością pobytu kolejnych 90 dni w okresie następnych 180 dni). Termin ten jest liczony od dnia pierwszego wjazdu na Ukrainę ***. Zasada ta dotyczy jednak głównie obywateli RP udających się na Ukrainę w celach turystycznych.

W przypadku obywateli Polski przyjeżdżających na Ukrainę w celu wykonywania pracy (w tym do pracy w przedstawicielstwach firm polskich) lub których pobyt na Ukrainie przekracza terminy przewidziane w w/w umowie, legalizacja ich pobytu i zatrudnienia na Ukrainie wiąże się z koniecznością uzyskania właściwej wizy pobytowej, a następnie zalegalizowania (zarejestrowania) ich pobytu i uzyskania pozwolenia na pobyt tymczasowy (patrz informacja poniżej).

Podjęcie pracy przez obywatela Polski w ukraińskich podmiotach gospodarczych (dotyczy to zarówno szczebla pracowniczego, jak i zarządzającego) wymaga uzyskania przed rozpoczęciem przez niego pracy na Ukrainie stosownego pozwolenia na pracę (ukr.: дозвіл на працевлаштування) oraz wizy pracowniczej (ukr.: віза типу Д), a po przybyciu na Ukrainę – uzyskania zezwolenia na pobyt tymczasowy (ukr.: посвідка на тимчасове проживання) oraz zarejestrowania miejsca swojego pobytu.

Pozwolenie na pracę ***

Obowiązek uzyskania w/w pozwolenia wymagany jest w odniesieniu do każdego zatrudnianego przez ukraińskie podmioty gospodarcze pracownika-obywatela Polski

¹ Źródło: Opracowanie Wydziału Promocji, Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Kijowie „Zatrudnianie i pobyt obywateli Polski na Ukrainie”, pełna informacja na stronie http://www.kiev.trade.gov.pl/pl/przewodnik/article/detail,263,Zatrudnianie_i_pobyt_obywateli_RP_na_Ukrainie.html

* Zgodnie z prawem Ukrainy, w celu wjazdu na Ukrainę paszport danego obcokrajowca musi spełniać następujące wymogi: musi obowiązywać conajmniej przez 3 miesiące po zadeklarowanej dacie wyjazdu z Ukrainy; musi zawierać conajmniej dwie wolne strony, a data jego wydania nie może być starsza niż 10 lat.

** W przypadku obywateli RP, w paszportach których nie ma możliwości odnotowania (postawienia pieczęci) faktu przekroczenia granicy, osoby takie zobowiązane są także do wypełnienia tzw. kart migracyjnych (ukr.: імміграційна картка), wydawanych przy wjeździe na terytorium Ukrainy. Karty te należy następnie przechowywać przez cały okres pobytu w tym kraju i okazać wraz z paszportem przy wyjeździe z Ukrainy. W pozostałych przypadkach nie ma konieczności wypełniania kart imigracyjnych.

*** W przypadku, gdy w okresie 180 dni od momentu pierwszego wjazdu na Ukrainę dany obywatel RP nie będzie przebywał na Ukrainie jednorazowo do 90 dni lub kilka razy, łącznie do 90 dni, to po zakończeniu w/w okresu 180 dni może on ponownie przebywać w okresie kolejnych 180 dni do 90 dni (w ramach jednej wizyty lub kilku, krótszych wizyt); okresy te rozpoczynają również swój bieg po okresie zakończenia terminu ważności danej wizy pobytowej wydanej temu obywatelowi RP.

*** W maju 2013 r. Gabinet Ministrów Ukrainy zatwierdził nowe zasady wydawania pozwoleń na pracę obcokrajowców na Ukrainie – szerzej na ten temat w informacji pt. „Nowe zasady wydawania pozwoleń na pracę obcokrajowców na Ukrainie”, zamieszczonej na stronie internetowej Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Kijowie w dniu 3 lipca 2013 r. Zasady te jednak na dzień dzisiejszy nie zostały oficjalnie opublikowane i nie weszły w związku z tym jeszcze w życie.

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

(niezależnie od stanowiska) i musi ono być uzyskane przed rozpoczęciem przez danego obywatela RP pracy na Ukrainie.

Pozwolenia na pracę mogą być wydane jedynie wówczas, gdy w Ukrainie lub określonym regionie tego kraju brak jest wykwalifikowanych pracowników dla wykonania danej pracy lub gdy istnieją inne uznane za wystarczające przesłanki dla zatrudnienia pracowników zagranicznych. Dodatkowym ograniczeniem w tym zakresie jest przepis mówiący, iż jedynie zarejestrowani na Ukrainie płatnicy składek na ubezpieczenia na wypadek bezrobocia i nie mający zadłużenia wobec Funduszu Obowiązkowych Ubezpieczeń Społecznych mogą przyjmować obywateli Polski do pracy na Ukrainie.

Obowiązek wizowy

Obywatele RP, podejmujący zatrudnienie na Ukrainie, przed wyjazdem do tego kraju mają obowiązek uzyskania stosownej wizy – wizy „D” (typ „D 05/04” w przypadku pracy w firmie lub typ „D 05/09” w przypadku pracy w banku) *. Wiza typu „D” jest wizą długoterminową, wydawaną w przypadku obywateli RP udających się do pracy na Ukrainę, jako wiza jednorazowa ważna na okres 45 dni (w okresie tym obywatele polscy zobowiązani są do zalegalizowania swojego pobytu poprzez uzyskanie pozwolenia na pobyt tymczasowy; pozwolenie to uprawnia ich do pobytu na terytorium Ukrainy w okresie ważności tego pozwolenia i wielokrotnego przekraczania granicy bez konieczności uzyskiwania jakichkolwiek innych wiz).

Wizę typu „D” należy uzyskać przed wyjazdem na Ukrainę w jednym z konsulatów generalnych Ukrainy w Polsce lub w jakimkolwiek przedstawicielstwie konsularnym Ukrainy poza granicami tego kraju.

5.3. Nabywanie i wynajem nieruchomości.

Ze względu na obowiązujące moratorium na obrót ziemią o przeznaczeniu rolniczym zarówno ukraińskie, jak i zagraniczne podmioty i osoby fizyczne nie mogą nabywać tego typu nieruchomości. Formalnie nie ma ograniczeń w zakresie nabywania nieruchomości i działek budowlanych o przeznaczeniu nierolniczym przez cudzoziemców, choć obowiązujące w tym zakresie przepisy są niejednoznaczne (np. w przypadku zakupu nieruchomości zabudowanej najczęściej przedmiotem sprzedaży są same zabudowania, a nie działka na której są zlokalizowane).

Średnia cena mieszkań w Kijowie na rynku pierwotnym w połowie czerwca 2013 r. wynosiła 1.547 za 1m². Na rynku wtórnym średnia cena mieszkań w tym samym okresie wynosiła 1.812 USD za 1 m². Średnia cena wynajmu trzypokojowego mieszkania w Kijowie wynosiła w tym czasie 1.042 USD za 1 miesiąc, a średnia cena ziemi w okolicach Kijowa kształtowała się na poziomie 3.165 USD za 1 ar².

* Obowiązek uzyskiwania tej wizy nie dotyczy obywateli RP czasowo oddelegowanych na Ukrainę w ramach realizacji kontraktu z podmiotem ukraińskim na świadczenie usług/wykonanie pracy, a także do pracy w ukraińskich podmiotach bez formalnego zatrudnienia w tych podmiotach, w przypadku gdy pobyt takich osób nie będzie przekraczał łącznie 90 dni w okresie 180 dni. W tego typu przypadkach dany pracownik może wjechać na Ukrainę bez uzyskiwania wizy i legalizacji (rejestracji) swojego pobytu, w oparciu o ogólne zasady wynikające z polsko-ukraińskiej umowy o zasadach ruchu osobowego (patrz punkt 1). W przypadku natomiast gdy pobyt danej osoby czasowo oddelegowanej na Ukrainę przekraczać będzie 90 dni w okresie 180 dni to taka osoba zobowiązana jest do uzyskania wizy i legalizacji (rejestracji) swojego pobytu na Ukrainie na zasadach przewidzianych dla obywateli RP zatrudnianych w ukraińskich firmach.

² Źródło: <http://www.kiev.trade.gov.pl>

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

5.4. System zamówień publicznych³.

Od dnia 30 lipca 2010 r. procedury zamówień publicznych na Ukrainie odbywają się w oparciu o zapisy nowej - uchwalonej w czerwcu tego roku ustawy „O realizacji zamówień publicznych”. Za koordynację systemu zamówień publicznych na Ukrainie odpowiada Ministerstwo Rozwoju Gospodarczego i Handlu Ukrainy. Do obowiązków tego resortu należy m.in.: udzielanie odpowiedzi i wyjaśnień w sprawie przepisów regulujących funkcjonowanie systemu zamówień publicznych, wydawanie „Biuletynu zamówień publicznych” oraz prowadzenie państwowego portalu zamówień publicznych (<http://www.tender.me.gov.ua>). Z kolei organem rozpatrywania skarg uczestników postępowań zamówień publicznych wyznaczony został Komitet Antymonopolowy Ukrainy.

Ukraińskie i zagraniczne podmioty mogą uczestniczyć w procedurach zamówień publicznych na równych prawach. Zakazane jest ustanawianie przez podmiot zamawiający jakichkolwiek warunków udziału w procedurze zamówienia publicznego, które dyskryminowałyby jakiegokolwiek uczestnika tej procedury, przy czym tymczasowo – do 1 stycznia 2016 r. – podmioty zamawiające w ramach określanych przez nie warunków udziału w danej procedurze zamówienia publicznego mogą wprowadzać wymóg posiadania przez podmioty ubiegające się o realizację danego zamówienia publicznego własnych mocy produkcyjnych lub centrów serwisowych na terytorium Ukrainy.

Zgodnie z ustawą, procedury zamówień publicznych na Ukrainie muszą być zastosowane przez jakiegokolwiek podmioty, które całkowicie lub częściowo finansują swoje zakupy towarów, usług czy prac ze środków państwowych (ustawa szczegółowo wymienia przy tym co rozumiane jest pod tym pojęciem oraz wymienia rodzaje zakupów w odniesieniu do których procedura zamówień publicznych może nie być stosowana lub może być regulowana odrębnymi aktami prawnymi). Przeprowadzanie procedur zamówień publicznych jest wymagane gdy zakładana wartość przedmiotu zamówienia przekracza 100 tys. UAH w przypadku towarów i usług oraz 300 tys. UAH w przypadku prac (ustawa dopracowuje co jest rozumiane pod pojęciami prac i usług), przy czym podmiot zamawiający nie może dokonywać podziału zamówienia w celu obejścia procedur zamówień publicznych przewidzianych w ustawie.

W przypadku zamówień publicznych finansowanych ze środków kredytów czy pożyczek otrzymanych przez Ukrainę od międzynarodowych instytucji finansowych (w tym m.in. od Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju czy Europejskiego Banku Inwestycyjnego) zamówienia te odbywają się w oparciu o procedury ustanowione przez daną instytucję, a w przypadku braku takich procedur – w oparciu o prawo wewnętrzne Ukrainy.

Za podstawowy rodzaj procedury zamówienia publicznego uważana jest procedura przetargu otwartego, ponadto ukraińskie prawo zamówień publicznych przewiduje następujące rodzaje procedur zamówień publicznych: przetarg dwuetapowy, zapytanie cenowe (wycena), wstępna kwalifikacja, zakup u jednego dostawcy.

Procedura zamówienia publicznego nie może zostać przeprowadzona do momentu opublikowania informacji o niej w „Biuletynie zamówień publicznych”. Ogłoszenia o przeprowadzeniu procedur zamówień publicznych, a także inne informacje związane z realizacją procedur zamówień publicznych (takie jak np. wyniki danej procedury zamówień publicznych) muszą być publikowane w cotygodniowym papierowym wydaniu „Biuletynu zamówień publicznych”, a następnie także – maksymalnie do 30 dni do dnia otwarcia ofert

³ Źródło: Opracowanie Wydziału Promocji, Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Kijowie „Zamówienia publiczne”, pełna informacja na stronie http://www.kiev.trade.gov.pl/pl/przewodnik/article/detail,268,Zamowienia_publiczne.html (zawiera również tekst ustawy).

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

przetargowych / wstępnych propozycji ofertowych – w państwowym portalu zamówień publicznych (<http://www.tender.me.gov.ua>).

Wszelkie dokumenty, przygotowywane przez podmiot zamawiający w ramach danej procedury zamówienia publicznego muszą być sporządzone w języku ukraińskim, a w przypadku dużych zamówień (o wartości powyżej 200 tys. EUR w przypadku i 300 tys. EUR w przypadku usług) w języku ukraińskim i angielskim.

Szczegółowe informacje nt. dokumentacji przetargowej, wymagań kwalifikacyjnych wobec uczestników procedury zamówienia publicznego, udzielania wyjaśnień dotyczących procedur zamówień publicznych, składania ofert, wadium, procedury zaskarżania wyników zamówień publicznych zawiera źródłowe opracowanie WPHI Ambasady RP w Kijowie.

5.5. Ochrona własności przemysłowej i intelektualnej.

Ukraina posiada uregulowania prawne w zakresie ochrony własności intelektualnej, pozwalające na nabywanie, wykorzystywanie i ochronę praw własności intelektualnej w odniesieniu do różnych obiektów, począwszy od prac artystycznych i literackich, poprzez wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe i znaki towarowe, a kończąc na oznaczeniach geograficznych, programach komputerowych i odmianach roślin. Jednocześnie w ukraińskim prawodawstwie dotyczącym tej sfery nadal występują istotne niedoskonałości, luki i sprzeczności, a pomimo nowoczesnych rozwiązań prawnych, praktyka pozostawia wiele do życzenia.

Ukraińskie prawodawstwo z zakresu PWI ma swoją podstawę w zapisach Konstytucji Ukrainy. Zgodnie z jej art. 41 „Każdy ma prawo posiadać, korzystać i rozporządzać swoją własnością, efektami swojej intelektualnej, twórczej działalności”. Z kolei art. 54 stwierdza, iż „Obywatelom gwarantuje się wolność twórczości literackiej, artystycznej, naukowej i technicznej, ochronę własności intelektualnej, ich praw autorskich, interesów moralnych i materialnych, jakie wiążą się z różnymi rodzajami działalności intelektualnej. Każdy obywatel ma prawo do efektów swojej intelektualnej, twórczej działalności; nikt nie może wykorzystywać lub rozpowszechniać ich bez jego zgody, za wyjątkiem sytuacji przewidzianych prawem”.

Regulacje dotyczące PWI są zawarte m.in. w Kodeksach Cywilnym, Gospodarczym, Celnym, Karnym i Administracyjnym oraz kilkudziesięciu innych ustawach. Istnieje również kilkanaście wyspecjalizowanych ustaw w sferze ochrony własności intelektualnej. Za najważniejszą i najbardziej nowoczesną regulację w sferze PWI na Ukrainie uważa się przyjęty w 2003 r. i obowiązujący od 1 stycznia 2004 r. Kodeks Cywilny Ukrainy. Po raz pierwszy w historii prawodawstwa Ukrainy tematyce PWI poświęcono odrębną część skodyfikowanego aktu prawnego. Księga 4 KC Ukrainy nosi tytuł „Prawo własności intelektualnej” i składa się z 12 rozdziałów oraz 90 artykułów.

Głównym organem państwowym odpowiedzialnym za kwestie PWI jest Państwowa Służba Własności Intelektualnej Ukrainy, podporządkowana Ministerstwu Oświaty i Nauki Ukrainy, Młodzieży i Sportu Ukrainy. Departamentowi podlegają m.in. przedsiębiorstwa państwowe „Ukraiński Instytut Własności Przemysłowej” (odpowiadający m.in. za rejestrację tego typu obiektów) i „Ukraińska Agencja ds. praw autorskich i pokrewnych”.

Ukraina jest obecnie sygnatariuszem kilkunastu wielostronnych umów międzynarodowych w sferze ochrony własności intelektualnej, w tym m.in.: Konwencji Paryskiej o ochronie własności przemysłowej z 1883 r., Konwencji Berneńskiej o ochronie utworów literackich i artystycznych z 1886 r., Porozumienia Madryckiego o międzynarodowej rejestracji znaków z 1891 r., Powszechnej Konwencji o prawie autorskim z 1952 r., Porozumienia Nicejskiego o klasyfikacji towarów i usług dla celów rejestracji znaków z 1957/1979 r., Międzynarodowej (Rzymskiej) Konwencji o ochronie wykonawców,

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

Informator ekonomiczny o krajach świata

Ukraina

producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych z 1961 r., Konwencji powołującej Światową Organizację Własności Intelektualnej (WIPO) z 1967 r., Traktatu o współpracy patentowej z 1970 r., Konwencji Genewskiej o ochronie producentów fonogramów przed nieuprawnionym kopiowaniem fonogramów z 1971 r., Protokołu do Porozumienia Madryckiego o międzynarodowej rejestracji znaków z 1989 r., Porozumienia Haskiego o międzynarodowej rejestracji wzorów przemysłowych oraz aktów haskiego i genewskiego tego Porozumienia, Traktatu WIPO o prawie autorskim z 1996 r., Traktatu Budapeszteńskiego o międzynarodowym uznawaniu depozytu drobnoustrojów dla celów postępowania patentowego z 1977 r.

5.6. Informacja o aktach prawnych regulujących aktywność inwestorów zagranicznych i kwestie podatkowe

Szczegółowe omówienia aktów prawnych zawierają opracowania Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Kijowie (dostępne na stronie <http://www.kiev.trade.gov.pl/pl/przewodnik>):

- opracowanie „[Możliwości prowadzenia działalności gospodarczej na Ukrainie przez podmioty zagraniczne](#)”,
- opracowanie „[Rejestracja działalności gospodarczej na Ukrainie](#)”,
- opracowanie „[Państwowa regulacja działalności gospodarczej na Ukrainie](#)”,
- opracowanie „[Pomoc publiczna dla inwestorów zagranicznych na Ukrainie](#)”,
- opracowanie „[Podatki i składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne](#)”.

Wszystkie akty prawne omawiane w ww. opracowaniach można odnaleźć w wyszukiwarkach internetowych <http://search.ligazakon.ua> i <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> (wpisując numer ustawy/rozporządzenia). Linki do najważniejszych aktów prawnych regulujących kwestie gospodarcze znajdują się poniżej:

- Ustawa nr 436-IV z 16 stycznia 2003 r. (z późn. zm.) „[Kodeks gospodarczy Ukrainy](#)”
- Ustawa nr 435-IV z 16 stycznia 2003 r. (z późn. zm.) „[Kodeks cywilny Ukrainy](#)”
- Ustawa nr 2755-VI z 2 grudnia 2010 r. (z późn. zm.) „[Kodeks podatkowy Ukrainy](#)”
- Ustawa nr 4495-VI z 13 marca 2012 r. (z późn. zm.) „[Kodeks celny Ukrainy](#)”
- Ustawa nr 514-VI z dnia 17 września 2008 r. (z późn. zm.) „[O spółkach akcyjnych](#)”
- Ustawa nr 1576-XII z dnia 19 września 1991 r. (z późn. zm.) „[O spółkach gospodarczych](#)”
- Ustawa Rady Najwyższej nr 93/96-BP z dnia 19 marca 1996 r. (z późn. zm.) „[O zasadach zagranicznego inwestowania](#)”

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

6. Przydatne kontakty i linki.

6.1. Strony internetowe wybranych organów administracji publicznej (przede wszystkim gospodarczej)

www.president.gov.ua	strona Prezydenta Ukrainy
www.rada.gov.ua	strona Rady Najwyższej Ukrainy
www.kmu.gov.ua	strona Gabinetu Ministrów Ukrainy
http://mfa.gov.ua	strona Ministerstwa Spraw Zagranicznych Ukrainy
www.minfin.gov.ua	strona Ministerstwa Finansów Ukrainy
www.me.gov.ua	strona Ministerstwa Rozwoju Gospodarczego i Handlu Ukrainy
www.minagro.gov.ua	strona Ministerstwa Polityki Rolnej i Gospodarki Żywnościowej Ukrainy
http://mpe.kmu.gov.ua	strona Ministerstwa Energetyki i Przemysłu Węglowego Ukrainy
www.mtu.gov.ua	strona Ministerstwa Infrastruktury Ukrainy
www.minregionbud.gov.ua	strona Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Budownictwa i Gospodarki Mieszkaniowo-Komunalnej Ukrainy
http://mincult.kmu.gov.ua	strona Ministerstwa Kultury Ukrainy
www.mlsp.gov.ua	strona Ministerstwa Polityki Socjalnej Ukrainy
www.menr.gov.ua	strona Ministerstwa Ekologii i Zasobów Naturalnych Ukrainy
http://minrd.gov.ua	strona Ministerstwa Dochodów i Opłat Ukrainy
www.bank.gov.ua	strona Narodowego Banku Ukrainy
www.ukrstat.gov.ua	strona Państwowej Służby Statystyki Ukrainy
www.dkrp.gov.ua	strona Państwowej Służby Ukrainy ds. Polityki Regulacyjnej i Rozwoju Przedsiębiorczości
www.ukrproject.gov.ua http://investukraine.com/	strony Państwowej Agencji Ukrainy ds. Inwestycji i Zarządzania Projektami Narodowymi Ukrainy
www.amc.gov.ua	strona Komitetu Antymonopolowego Ukrainy
www.kmu.gov.ua/reserv/control	strona Państwowej Agencji Rezerw Ukrainy
www.sdfm.gov.ua	strona Państwowej Służby Monitoringu Finansowego Ukrainy
www.naer.gov.ua	strona Państwowej Agencji Efektywności Energetycznej i Energooszczędności Ukrainy
www.spfu.gov.ua	strona Funduszu Majątku Państwowego Ukrainy
www.dfp.gov.ua	strona Państwowej Komisji ds. Regulowania Rynków Usług Finansowych Ukrainy
www.ssmc.gov.ua	strona Państwowej Komisji ds. Papierów Wartościowych i Rynku Kapitałowego Ukrainy
www.nerc.gov.ua	strona Narodowej Komisji Regulowania Elektroenergetyki Ukrainy
www.neia.gov.ua	strona Państwowej Agencji Inwestycji Ekologicznych Ukrainy
www.sdip.gov.ua	strona Państwowej Służby Własności Intelektualnej Ukrainy

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Ukraina

6.2. Samorząd gospodarczy.

www.ucci.org.ua	strona Izby Przemysłowo-Handlowej Ukrainy (centralnej organizacji tego typu na Ukrainie); na stronie tej znajdują się także dane teleadresowe regionalnych izb przemysłowo-handlowych Ukrainy
www.puizba.pl	strona Polsko-Ukraińskiej Izby Gospodarczej
www.msppu.org.ua	strona Międzynarodowego Stowarzyszenia Przedsiębiorców Polskich na Ukrainie
www.eba.com.ua	strona European Business Association – czołowego stowarzyszenia inwestorów zagranicznych na Ukrainie

6.3. Oficjalna prasa ekonomiczna i ważne portale internetowe.

www.apk-inform.com	portal internetowy poświęcony ukraińskiemu rolnictwu
www.liga.net	portal biznesowy wydawnictwa LIGABiznesInform, z rozbudowaną bazą ustawodawstwa ekonomicznego
www.rbc.ua	strona ukraińskiego przedstawicielstwa rosyjskiej agencji RBK, specjalizująca się na informacjach gospodarczych, finansowych, jak też politycznych
www.business.ua	portal internetowy gazety „Biznes”
www.eizvestia.com	strona internetowa dziennika „Ekonomiczeskije Izwiestia”
www.delo.ua	strona dziennika ekonomicznego „Diło”
www.kommersant.ua	strona wiodącego dziennika ekonomicznego „Kommersant-Ukraina”
www.investgazeta.net	strona czołowego tygodnika ekonomicznego „InvestGazeta”
www.kontrakty.com.ua	strona czołowego tygodnika ekonomicznego „Hałyćkie Kontrakty”
www.korrespondent.net	strona tygodnika „Korrespondent” z aktualizowanym na bieżąco serwisem informacyjnym
www.unian.net	strona ukraińskiej agencji informacyjnej UNIAN z aktualizowanym na bieżąco serwisem informacyjnym
www.pravda.com.ua	serwis internetowy „Ukraińska Prawda” z aktualizowanym na bieżąco serwisem informacyjnym

6.4. Inne strony o charakterze ekonomicznym – ośrodki eksperckie.

http://razumkov.org.ua	strona Centrum im. Razumkova
www.case-ukraine.com.ua	strona ukraińskiego oddziału Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych
www.icps.kiev.ua	strona Międzynarodowego Centrum Badań Perspektywicznych
http://institute.gorshenin.ua	strona Instytutu Gorszenina
www.bleyzerfoundation.org	strona Fundacji Bleyzer’a
http://ua-energy.org	strona Ukraińska Energetyka
http://nomos.com.ua	strona Centrum NOMOS

6.5. Ambasada RP w Kijowie

http://kijow.msz.gov.pl	strona Ambasady RP w Kijowie
www.kiev.trade.gov.pl	strona Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Kijowie